UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

S. Elphegi Episcopi & martyris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43699

Visual Library

[...]tibus corporis viribus ad cæleſtem patriam arden-
[...]tius aſpiraret, nè commiſſum ſibi gregem ſine pa-
[pa]ſtore relinqueret, annuente Domino, ſanctum Er-
minum virum cunctis mirificè virtutibus ornatum S. Erminus
ſucceſſorem elegit, ac populo acclamante pontifi- ſuccedit S.
cem pronunciauit. Ipſe verò moribus & annis ma- Vrſmaro.
turus digna meritorum ſuſcepturus præmia, ad cæ-
leſtia lætus regna migrauit ac cunctis ſanè maximũ Obit vir
ſui deſiderium reliquit. Corpus illius à diſcipulis ſanctus.
religioſo compoſitũ officio, honorificè admodum
ſepultum eſt in montis cacumine, cuius radicibus
extructum adiacet monaſterium Virgini matri ſa-
crum: vbi diuina bonitas reliquiarum virtutẽ quo-
tidiè demonſtrare dignatur ad laudem & gloriam
Maieſtatis ſuæ, cuius honor, decus & poteſtas per-
manet ſine fine. Amen. Facta eſt tranſlatio eius ad
[B]inchium Hannoniæ oppidum anno 1405, poſt e-
[le]uationem, quæ facta eſt anno 823.

[V]ITA S. ELPHEGI CANTVARIENSIS Archiepiſcopi & martyris. ex ea quæ eſt per Osbertum eiuſdem Cantuarienſis Eccleſiæ Abbatem. Martyrio coronatus eſt anno Domini 1012. ætatis ſuæ 59. Epiſcopatus verò 7.

BEatus Elphegus ſplendidiſſimis ortus natali- 19. Aprilis.
bus magna prudẽtia & ſumma humilitate vi-
tam inſtituit. Parentes eius cùm indole per-
fecta vitæ innocentiam animique ingenuitatẽ ad-
mirarentur, meritò eum & artium maximarum &
præcipuè Chriſtianę religionis diſciplinis imbuen-
dum curarunt. Ipſe verò haud mediocriter iam in
philoſophiæ cognitione verſatus omnium ſtudio-
rum ſuorum ſcopũ vnicum, Chriſtum ſibi præfixit.
Cuius amore incredibiliter flagrans vt totum ſe ſu-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

auiſſimo Chriſti iugo manciparet, ſpretis op-
contemptisque honoribus, in quorum ſpe ma-
enutritus erat, ac materno denique dolore, qu-

Monaſticũ inſtitutum arripit S. Elphegus.

nicè illum diligebat, conſtãter ſuperato, mu-
deſeruit, atque in monaſterium Derhirſt tran-
lum vitæ portum ſe recepit. Ibi verò magno
tu ſubactis prauis deſiderijs, ſtatim arctio-
ſemitam arripuit, ſingulareque cum antiquo
certamen inire contendit. Egreſſus itaque d-
naſterio, ad locum Bathonia vocatum peruen-

Viuit inclu-ſus.

anguſto ſe habitaculo includens rigore incr-
corpus ieiunijs vigilijsque afflixit. Confluebat
eum nobiles quique ſuarum vulnera anim-

Multi ad eũ confluunt.

detegentes conſiliumque ſalutis poſtulantes
bus ille tanta prudentia modeſtiaque moni-
tis tradidit, vt non parua monachorum turba
breue tempus ibidem congregata ſit.

Cùm autem manſionem ampliſſimam ſ-
diſciplina florentem omnibusque bonis aff-
cõſtituiſſet, ipſe rursùs ad cæleſtes anguſtæ c-
culæ ſuæ latebras confugit: ita tamen vt gra-
cauſas præcipuaque negocia fratres ad eum
rent. Mortuo autẽ VVintonienſi epiſcopo c-

S. Andreas apparet S. Dunſtano.

modica de pontificis electione oborta eſſet c-
tio fertur B. Andreas Apoſtolus S. Dunſtano
quadam pro eccleſię ſalute, multis cum lach-
precibus incumbenti apparuiſſe; mandaſſe
beato Elphego manum imponeret, & eccle-
ſolatæ antiſtitem conſtitueret. Nec mora
ſtanus hac viſione contra improborum pot-

Elphegus conſecratur Epiſcopus.

confirmatus Elphegum, vt iuſſus fuerat, epiſ-
conſecrauit debitoque cum honore ad ſedem
ſit. Elphegus autem pontificio decoratus h-
nihil non modò à conſueta vitæ auſteritate r-

ſed pœnitentiæ labores magis magiſque auxit, adeò vt nocturnis horis, cæteris mortalibus alto ſopore oppreſſis, ipſe nudis pedibus, idque hyemali frigore, ſola indutus tunica, foras exire & ad auroram vſque precibus vacare conſueuerit. Porrò aliorum moribus ingenijſque ita ſe conformem præbere ſtuduit, vt omnibus charus ſaucias peccatorum animas liberè tractare poſſet: facileque ad ſanitatem reuocare.

Induſtria eius in animarum regimine.

Pauperum verò & calamitoſorum hominum curam tantam habuit, vt immane horrẽdumque nefas reputaret, ſi quod natura commune conſtituit, hoc velit homo ceu proprium vſurpare. Quapropter frequenter pro concione ad populum magna contentione diſſerebat, eum, qui pauperum inopiæ ſtudioſè non conſuleret, nequaquam Dominici corporis membrum eſſe. Atque vt omnes ad benignitatis diſciplinam vehementer excitaret, cùm verbo tum exemplo docuit: adeò vt exhauſtis, quæ ex iure eccleſiæ pauperum miniſterio competebant, opibus, non dubitauerit, multiplices quas ipſe parauerat, eccleſiæ theſauros diſtrahere, diſtractoſque pauperibus erogare: prudenter aſſerens ornatiſſima quæque poſſidere eccleſias, vt felicitatis tempore honeſtati, neceſſitatis verò vtilitati eſſe poſſint.

Benignitas eius eximia in pauperes

Anno autem Domini milleſimo & ſexto, ab aduentu Anglorum in Britanniam 578. Elphegus anno ætatis ſuæ quinquageſimo ſecundo Archiepiſcopus Cantuarienſis effectus eſt. Cumque iter Romam verſus pro pallio, de more, à Summo Pontifice habendo arriperet, & oppidum quoddam hoſpitandi gratia intraret, oppidani ſceleratâ auaritiæ cupiditate excæcati, in domum

Fit Archiepiſcop⁹ Cantuarienſis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Eijcitur ab oppidanis quibuſdã & multis iniurijs afficitur.

irrumpunt, rebusq; eius per ſummam iniquit
direptis, verbis verberibusque eijciunt. Ille o
bus nudatus illorumque cõtumelijs plus ſati
ratus leniter quidem iniurias ferebat, ſed vir
ab oppido regreſſus horrendas ſanè voces au
quę ciuibus & ædificijs celerem ruinam inter
que minabantur. Neque diutiùs vltio diui
quum facinus impunitum reliquit. Nam mo

Vltio diuina in eos.

rax flamma oppidum inuaſit, tantoque furore
uijt, vt ciues deſperata iam ſalute erumperen
militerque à viro ſancto commiſſi flagitij ve
poſtularent. Ille verô, qui non tam propriam
illorum vicem dolebat, mox in genua prou

Reſtinguit precibus ſuis incẽdium ciuitatis.

fuſis ad Deum precibus ignis ſæuitiam pen
tinxit. Reſtitutis igitur rebus, pallioque à Pa
liciter accepto domum proſperè regreſſus e

Dani vaſtãt Angliam.

Per idem tempus Suuanus & Turkillus D
principes nonnullam cladem Anglorum terr
gentibus eorum peccatis, intulerant, multos
miſerandam valdè captiuitatem abduxerant
erat in tanto rerum diſcrimine qui hoſti im

Elphegus ab eis captiuos redimit.

ter graſſanti occurreret. Solus Elphegus om
periculo contempto hoſtes adire, verbum vit
dicare, captiuos dato precio redimere, fam
preſſos alere nõ dubitabat. Neque vllis ver
aut iniuriarum contumelijs ab infideli pop
latis ab hac benignè faciendi diſciplina rece

Ethelredus rex Angliæ.

Ea tempeſtate Ethelredus regni guberna
nebat, & quia imbellis & imbecillis mona

Edricum regni totius præfectus.

tiùs quàm militem actione præ ſe ferebat, Ed
quendam regni totius præfectum ſtatuerat, h
nem humili quidem genere natum, ſed inge
lentem, cui lingua ingentes diuitias ac nobil
comparauerat. Huius fratré inani nobilita

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ria valdè tumidum primariæ Cantuariorum nobi-
litati in præſentia regis gratuitò maledicentem ea-
dem nobilitas interfecerat, ædesque ſuccenderat.
Vndè frater eius incredibili furore correptus ab ip-
ſo rege vltionem expetijt, ſed rex poſtulata reiecit:
pronuncians fratrem iure peremptum debitasque
maledicentiæ ſuæ pœnas luiſſe. Quo reſpõſo acri-
us multò irritatus totusque in rabiem conuerſus
flamma ferroque regi regnoque minitatus eſt: iun-
ctisque ſecum decem virorum millibus regiam oc-
cupauit. Sed cùm hæc parùm ſuccederẽt, Danorum
auxilia conuocauit, datisque dextris fœdus inijt vt
poſt victoriam ęqua ſorte regnum diuiderent. Nec
mora cõiunctis copijs viribusque Cantuariam pri-
mùm vaſtaturi aduolant, ciuitatẽque excitatis tur-
ribus obſident, admotisque muris arietibus, igneas
facies conſtanter iaciunt. Et eccè vorax flamma do-
mos corripit, omniaq; horrendo incendio deuaſtat.
Intereà ciues dum reſtinguendis flammis ſedulam,
neglectis mœnibus, operam nauare cõtendunt, ho-
ſtis effractis portis vrbem ingreditur, terribilique
clangore tubarum loca omnia complet. Tum verò
in omnes crudeliter ſæuitum. Alij ferro iugulati,
alij flãmis abſumpti, plures è muro præcipites dati.
Matronæ dum theſauros, quos non habebãt, cogun-
tur prodere, capillis per omn s ciuitatis plateas di-
ſtractæ ad vltimum flammis iniectæ ſunt. Paruuli
à matrum vberibus auulſi, lanceis confoſſi, aut ſu-
per eos ducto plauſtro, minutatim cõtriti. Sanctus
autem Elphegus tantam ſuorum depopulationem
non ferendam exiſtimans, repentè è latebris eccle-
ſiæ, in qua cùm monachorũ turba deliteſcebat, pro-
ſiliens inter medios hoſtium cuneos exclamauit:
Parcite tenerę infantiũ ætati, parcite imbelli turbę.

Dani obſi-
dent Can-
tuariam.

Dani occu-
pant Cantu-
ariam & im-
maniter ſæ-
uiunt.

Elphegus ſe
Danis ſæui-
entibus op-
ponit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

En me, qui veſtræ impietatis crimina liber
per ore caſtigaui: en qui captiuos & à vobis
ctatos paui, veſtiui, redemi. In me potius cru
tatis veſtræ ferrum conuertite.

Elphegus à Danis crudeliter vexatur.

Hæc clamitans & intrepida voce pronunci
phegus mox ab hoſtibus intercepto manibus
re præpeditur, vinculiſque iniectis ſeptem m
bus in arcto carcere recluditur. Interea cœp
Dei in homicidam populum adeò deſæuire,
uo temporis interuallo duobus eorũ milli
diros viſcerum cruciatus proſtratis, cæteræ
multitudo, ſimile exitium expectaret. Pr

Vltio diuina in Danos.

quotidie magis magiſque clades, & nunc de
vicenis terribili viſcerum dolore capitis
ſumptis magnam formidinem viuentibus
bat. Cumque nullam ſalutis ſpem principe
quam viderent citato conſilio ad epiſcopum

Dani ab Elphego veniam petunt.

ribus incluſum currunt & de patrato facino
tis cum lachrymis veniam petunt. Epiſcop
quamuis inſatiabilem eorum crudelitatem
mereri veniam ſciret, Domini tamẽ exemp
ctus hoſtes ſuos benignè amplexatus eſt, &
li beneficio de exitiali clade liberauit. N
primùm cum ardẽti pietate ad Deum prec
nem à ſe benedictum illis porrexit, quo ſu

Pane benedicto ſanat Danos.

morbus profligatus & optata ſanitas reſti
Sed illi ſalute potiti mox ad ingenium re
virum ſanctiſſimum pro impenſo benefic
mè mulctarunt ac inauditis tormentorum
onibus, quibus ingentem pecuniæ vim ab

Reddũt mala pro bonis

quere nitebantur afflictum denuò in carce
truſerunt. Cumque in his omnibus inuicta
conſtantiam ſeruaret, ac pias Deo laudes
ret; ecce noctis intempeſtæ ſilẽtio malign

cie angeli apparens adeſt; mentiturque de ſupernis ſe ſedibus deſtinatum, quatenus illum ad communem gentis ſalutem de carceris ſqualore educeret. Nec vereretur ignaui militis vocabulo notari, cùm neque Petro humilior, neque Pauli eſſet robuſtior: quorum alterum ſporta contexit, alterum verò carcerali ſtridore grauatum angelus abſoluit. His ille ſermonibus veluti vnguentis delibutus carcerem egreditur; ſed cùm pluribus aquarum alluuionibus per obſcuras noctis vmbras tranſuaditis, malignus repentè diſpareret, continuò Chriſti ſeruus ductoris peſtiferi machinas intellexit. Tum verò ex imo pectoris ſuſpiria trahens cum maximo fletu medijs ſe paludibus iniecit: ac Saluatorem ſuum Chriſtum Ieſum in auxilium vocauit. Ecce autem iuuenis aureo amictus ſplendore propinquus adfuit, qui diaboli fraudibus circumuentum blando ſermone conſolatus eſt, & vires animumque dedit, vt ad amiſſæ coronæ locum cælitus ſibi deputatum rediret, ſecurusque altera die ſplendidiſſimam iuſtitiæ coronam in cælo expectaret.

Nota fallaciã diaboli.

Angelus eĩ apparet.

Elphegus igitur hoc modo ad locum certaminis ab angelo reuocatus, lætus ad coronam properabat, cùm eccè carceri propinquus ab obuia carnificum turba comprehenditur, dirisque plagis afficitur: adeò vt cerebro capitis violato ſemiuiuus in ergaſtulo recluderetur. Tranſacta autem magna noctis parte in maximis corporis doloribus vidit ingentem ſanctorum multitudinem immenſa claritate glorioſum carceris ianuam intrantem, mellifluiſque vocibus ſuauiſſimos hymnos depromentem: qui laxatis vinculis fœdtis corporis plagas abſterſerunt nouumque cum integra ſani-

Rursùs dirè affligitur.

Sãcti eum inuiſunt & ſanant.

ſanitate decorem addiderunt. Inter hæc Elphe
pſallens cum pſallentibus incredibili gaudio
tabat, multoque quàm ante ardentius ad com
nem ſanctorum gloriam aſpirabat. Nec eſt diu
ſuo fruſtratus deſiderio. Nam primo mane m
armatorum manus nouo ebria furore aduola
quæ eductum de cacere ad iniquum iudicium
traxit. Ibi gens nefaria cùm minis ac blandim
rum ab eo extorquere nititur & vir ſanctus a
diuinæ ſapientiæ illis proponit, hortaturque
licta vanitate & cæca auri cupiditate, ſtudia
vnum & verum Deum eiusque cultum ſancti
conuerterent, illi in rabiem cõuerſi, auerſis
ſecuribus proſiliunt humique impoſitis plagi
ſternunt; genibusque nixum lapidibus obru
Cumque moribundos ad cælum oculos pro
miſſo ſibi grege leuaret & prolapſus in terram
rumque reſurgens preces ad Deum multipl
quidam ſcelere & audacia ante alios inſignis
etiam de ſacro fonte vir ſanctus ſuſcepiſſe
ſecurim magna vi capiti eius infixit animam
cæleſtia regna trãſmiſit tertiodecimo Kalend

Migrat martyr ad Dominum.

Principes autem Danorum cõmuni conſili
pus eius flumini immergi ſtatuerunt quò &
facinus & Elphegi gloriam obſcurarent: ſemp
naque memoria delerẽt. Sed Chriſtus Domin
quaquàm martyris ſui gloriam obſcuritate
ui paſſus eſt. Nam protinùs ingens populi m
do, quam vir ſanctus Chriſto per euangelium
erat, armata proſilijt, paratam ſe potiùs cum
functo occumbere oſtendẽs, quàm pati ſacrum
pus aquarum voragini tradi abſorbendum.
ſacrum pignus ſumma partis vtriuſque con
ne ſeruatum, nec aquis nec terræ tradebatur

in vltimum diſcrimen adductæ cruentum iam iam imminere certamen oſtendebant: cùm ecce ſenatores vtriuſque, vt tantæ contentionis litem dirimãt, in commune depoſcunt quatenùs ſi quid ſanctus apud Deum poſſet, in hoc ambiguo potẽtiæ ſuæ virtutem oſtendat. Protulerunt mox Dani ramum de fraxino præciſum, ſucco corticeque omninò nudatum; aiunt, ſi illum ſanguine Elphegi intinctũ matutina lux virentẽ inueniret, ſe eam vt iuſtum ſanctumque veneraturos. Sin verò in priſtina ariditate lignum permaneret, ſui fore arbitrij, quid de cadauere facere velint.

Cumque omnibus grata & accepta conditio fuiſſet, Dani aridũ mox lignum telluri fixerunt, quod ſub vnius noctis tempore frondere ac ſummo mane florere viſum eſt. Tum verò, abiecta perfidia, Dani certatim in amplexibus defuncti ruere crebra oſcula figere, ceruices ſupponere, lachrymas & eiulatus emittere cœperunt. Sublatum ergò humeris inimicorum corpus ad arborem eius triumpho inſignem defertur comitantibus innumeris ſignorum prodigijs, potenti virtute Dei cælitùs oſtenſis. Mox enim ſalus languidis innouatur, cęci illuminantur, ſurdi audiunt, muti loquuntur, claudis greſſus reſtituitur. Ibi etiam orationis domo ſuper illum fabricata, plerique Danorum magnates, in eadem regenerati, ad fidem Chriſti conuertũtur. Cùm autem fama rerum adeò mirabilium ad Londoniẽſes perlata eſſet, illi ingenti pecuniarum vi corpus redemptum Londonias tranſtulerunt. In eius autem mortis auctores ira Dei intantùm deſæuijt, vt principes quidam in ſcelore ſuo perſiſtentes incredibili pauore correpti huc illuc vagarentur, communemque hominum conſpectum formidarent. Cùmque

Nota inſigne profecto miraculum.

Multa fiunt miracula.

Vltio diuina in eius interfectores.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

terra ſceleratos ferre recuſaret, diuiná vindi[illegible]
in pelago ſe poſſe euadere exiſtimarunt. Sed[illegible]
vt in altum perducti fuêre, aduerſis ventorum[illegible]
bus cum nauibus numero centum & ſexagin[illegible]
profundum demerſi ſunt: porrò rates aliæ ſex[illegible]
ta quinq; ad ignotas appulſæ regiones, quaſi [illegible]
ſidiarum gratia veniſſent, ab incolis miſerab[illegible]
interfecti ſunt. Iam verò alius qui in Anglia d[illegible]
manſerat cùm fruſtra diu multumque cum [illegible]
conſcientiæ luctatus fuiſſet victus tandem pr[illegible]
manu vitæ ſtamina abrupit: alius gutturi [illegible]
lum infixit: presbyter, qui odio viri ſanctiſſi[illegible]
cæcatus crucem martyris pertinaciter abſcó[illegible]
alterius gladio occubuit. alius eiuſdem ordi[illegible]
per contemptum ſacri Antiſtitis ſandalia po[illegible]
à dæmone miſerabiliter correptûs dignas co[illegible]
ptûs coram omni populo pœnas luit.

Vnus Turkillus malorum omnium prince[illegible]
pererat, qui tamẽ quò tardius hoc ſanè graui[illegible]
plicium tulit. Nam Danorũ princeps Canut[illegible]
capitali cum eo odio diſſidebat, inſtructa in [illegible]
am claſſe delatus nefandi populi reſiduum d[illegible]
ipſumque Turkillum cum ſex tantùm naui[illegible]
Daniam effuſa fuga compulit. Vbi per cunct[illegible]
onis loca miſerè agitatus, ad extremum ab ig[illegible]
vulgo occiſus, feris & auibus proiectus e[illegible]
hæc Canutus ab Anglorum exercitu ingente[illegible]
gem paſſus, & ad deditionem propter reru[illegible]
cultatem ferè cõpulſus, accerſitis ad ſe qui[illegible]
confugerant Anglis prudentiæ pietatiſque [illegible]
ne præſtantibus tantarum cladium cauſam [illegible]
ſcere ſtuduit. Qui omnes vno ore reſpond[illegible]
hoc Elphegi martyris vaticinium eſſe qui a[illegible]
bus eius circumuentus prædixerat Danos in [illegible]

Canutus Danorum Rex.

Turkilli cædes.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

crudeliori internecione quàm Sodoma excindendos eſſe. Quarè ſi vellet pace frui, martyrē ſibi votis precibusque placatum redderet, promitteretq; ſe ſacras illius reliquias ad ſedem eius honorificè reportandas curaturum. Nec mora. Promittit firmiter Canutus ſe nihil, quæ ad Dei gloriā per martyris honorem celebrādam facerent, neglecturum. quo promiſſo, non multò poſt optata ab omni bellorum tumultu requies data eſt. Tum princeps directa legatione Egeluothum Archiepiſcopum euocauit, qui corpus martyris decem annis ſepultum, incorruptum inuiolatumque planè reperit, ſummoque cum honore Cantuariam deduxit.

Votum Canuti regis Danorum.

Martyris corpus poſt decē annos incorruptū.

MARTYRIVM S. PVERI VVERNHERI, ab impijs Iudæis crudeliſſimè necati & multis miraculis clari. vt habetur apud R.P.Surium Paſſus eſt anno Chriſti 1287. tertiodecimo Kalendas Maij.

VVernherus puer pago VVammenrato, qui à Baccaraco vnius diei itinere abeſt, ortus eſt ruſtica quidem ſtirpe ſed cultu Chriſti ſanè nobili. Fuit autem cum Chriſtianæ religionis tum ſimplicitatis amantiſſimus virginea ornatus puritate, qui opere ruſtico pro virium ſuarum imbecillitate victum ſibi tenuem comparabat, ex quo benignè admodum egenis aliquid impartiebatur. Habebat matrem pietati deditam, ſibique in bonis ſtudijs fauentem, ſed vitricum moroſum, adeoque ab omni humanitate alienum vt neque ipſe neque mater importuni hominis calumnias perſecutionesq; ferre poſſet. Cuius infeſtum ſibi animum deuitans, fugam inijt: hucq; illuc errabundus inceſſit. Cumque fame & ſiti valdè afflictus inops cōſilij nullum

19. Aprilis.

Patria VVernheri.

Vitricum habet infeſtum ſibi.

omni-